

Close Reading: 'De dag dat het vissen regende'

Stap 1

Kies de juiste tekst ¹

Gekozen tekst? **De dag dat het vissen regende.**

Bron? **De Bruyne, K. & Daeren, Y. (2020). *Er was misschien eens. 20 verhalen die waargebeurd zijn. Of niet?* Pelckmans.**

Leeftijd doelgroep? **12-13 jaar**

Soort tekst?

☐ Fictie

☒ Non-fictie

☐ prescriptief

☐ informatief

☐ overtuigend

☒ verhalend

☐ opiniërend

☐ andere:

Is de gekozen tekst in overeenstemming met het niveau van de leerlingen? **Ja.**

Sluit de tekst aan bij de leefwereld en interesse van de leerlingen? **Ja, spreekt tot de verbeelding.**

Afkortingen: lkr. = leerkracht, lln. = leerlingen.

Stap 2

Doel ²

Welke leerresultaten wil je bereiken met je leesles?

- Je geeft een antwoord op de vraag: 'Wat zegt de tekst?'
- Je vertelt of de tekst 'waar' of 'niet waar' is.
- Je legt moeilijke woorden in eigen woorden uit.
- Je leert iets over taal. (Noot: dit wordt nog niet 'verklapt' aan de lln., maar ze zullen iets leren over vergelijkingen en figuurlijk taalgebruik.)
- Je vat in je eigen woorden een stukje tekst samen.

Welke eindtermen komen aan bod?

- **02.01** De leerlingen bepalen het onderwerp, de hoofdgedachte en de hoofdpunten bij het doelgericht lezen en beluisteren van teksten.
- **02.09** De leerlingen passen inzicht in het taalsysteem toe ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen: Betekenisrelaties: a) letterlijk/figuurlijk, b) heel eenvoudige beeldspraak en vergelijking.

¹ Chapter 4.1

² Chapter 4.2

Stap 3	Pre-reading ³ Maak je leerlingen enthousiast over de tekst. Doe dit door middel van discussie, brainstormen, afbeeldingen, video's, enz. Welke werkvorm gebruik jij om de interesse van je leerlingen te wekken? O interview O stellingenspel X afbeelding O videofragment O referenties O overig: _____ Beschrijf hoe je dit gaat aanpakken? • Bij de tekst hoort een afbeelding. De lkr. projecteert die afbeelding. • Lkr. vraagt aan de lln. a) wat ze hier zien, b) of dat volgens hen kan en c) waarom wel of waarom niet? Lln. noteren individueel hun antwoord op een wisbordje. Daarna bespreekt de lkr. enkele antwoorden met de klas. • Antwoord: regendruppels en vissen die uit de lucht vallen. Mensen proberen die zaken op te vangen in kookpotten en pannen. Regendruppels kunnen uit de lucht vallen, maar vissen niet. • Lkr. vraagt aan de lln. wat er volgens hen wel allemaal uit de lucht kan vallen. Lln. noteren opnieuw hun antwoord op hun wisbordje, waarna enkele antwoorden besproken worden. • Antwoord: bv. sneeuw, hagel, grote en kleine regendruppels, ... Daarnaast halen ze misschien andere weersomstandigheden aan, zoals wind, onweer, ... • Lkr. overloopt de succescriteria. Dit zijn de zaken die lln. op het einde van de les zouden moeten kunnen (zie 'leerresultaten' in dit sjabloon + presentatie). Tools: presentatie.
Stap 4	Eerste keer lezen ⁴ Bedenk enkele vragen voor je leerlingen zodat de eerste indruk van de tekst duidelijk is. Bijvoorbeeld: • Waarover gaat de tekst? • Wat is het onderwerp van de tekst? • Wat is de hoofdgedachte? • Hoe voel jij je na het lezen van de tekst?

³ Chapter 6

⁴ Chapter 7

	Hoe ga je je leerlingen een antwoord laten formuleren op onderstaande vragen (mondelinge nabespreking, schriftelijk, placematmethode ...)? • Lkr. vertelt dat h/zij de tekst hardop zal voorlezen en dat de lln. op het einde een antwoord moeten kunnen geven op de volgende vraag: 'Wat vertelt de tekst?' (= Een concreet leesdoel voor de lln.) Ook zullen lln. op het einde moeten kunnen zeggen of de tekst volgens hen waar is of niet. Daarnaast vraagt de lkr. aan de lln. om eventuele moeilijke woorden te noteren. • Lkr. leest de tekst hardop voor. Na het lezen vraagt de lkr. dat de lln. op hun wisbordje noteren waar de tekst over ging. Vervolgens geeft de lkr. de lln. de instructie om per twee uit te wisselen. Nadien steken de lln. per twee één wisbordje op. De lkr. laat een aantal antwoorden voorlezen en stuurt bij waar nodig. Samen komen lkr. en lln. zo tot de hoofdgedachte. Die noteren de lln. aan de achterzijde van hun tekst. De lkr. noteert eventueel mee op het bord. Mogelijk antwoord: 'De tekst gaat over een vreemde gebeurtenis 150 jaar geleden in het dorp Yoro, waarbij het vissen regende.' • De lkr. zegt tot slot: 'Waag een gokje. Is de tekst volgens jullie waar of niet? Leg een groene kaart op je bank als je denkt dat de tekst waar is, een rode kaart als je denkt dat de tekst niet waar is.' (De groene/rode kaarten worden aan het begin van de les of tussendoor uitgedeeld aan de lln.) • Het antwoord wordt nu nog verklapt. De lkr. zegt dat ze er later in de les zeker op zullen terugkomen. 'We houden de spanning er nog even in!' Ook op de moeilijke woorden komen lkr. zodra terug, bij de tweede keer lezen. Dit kan tussendoor ook gecommuniceerd worden aan de lln. Tools: presentatie, tekst voor lkr., een afgedrukte tekst voor elke leerling en groene en rode kaartjes voor elke leerling.
Stap 5	Tweede keer lezen ⁵ Hoe zegt de tekst het? ⁶ Graaf dieper in de tekst. Waarop wil je je concentreren? Kies minstens één van de volgende suggesties: taal en stijl, zinsbouw, letterlijk en figuurlijk taalgebruik, beeldspraak, patronen, andere... 1) Focus op woordenschat. 2) Focus op vergelijkingen in de tekst. Gebruik de ruimte hieronder om je focus te beschrijven en hoe je dit gaat aanpakken. <u>1) Focus op woordenschat</u> • Lkr.: 'Daarnet vroeg ik al om moeilijke woorden te noteren.' Zijn er woorden die jullie gehoord hebben die jullie niet kenden of lastig vonden?'

⁵ Chapter 8

⁶ Chapter 8.1

	• Lkr. bespreekt met de klas de woorden die lln. aanhalen. De vraag wordt eerst altijd doorgespeeld naar medelln.: idealiter verduidelijken lln. de woorden aan elkaar. Samen wordt gezocht naar de correcte betekenis. Het is zinvol om te kijken naar de plaats van het woord in de tekst, wie weet geeft bv. de context iets prijs over de betekenis van het woord (cf. woordenschatstrategieën). Ook expliciet verwijzen naar hulpmiddelen als het https://www.vandale.be/, is nuttig. Lln. noteren de betekenis van de woorden. • Woorden die lkr. zeker zelf nog kan aanhalen, als de lln. ze zelf niet benoemen: - o ‘Na een lange, droge periode werden de mensen uit Yoro <u>radeloos</u>.’ - o ‘Ze keken naar de hemel en smeekten om een <u>mirakel</u>.’ - o ‘Ze <u>beukten</u> tegen de ramen.’ - o ‘Het hele dorp was <u>bezaaid</u> met verse vis.’ 2) Focus op vergelijkingen in de tekst • A.d.h.v. de presentatie, laat de lkr. enkele eenvoudige voorbeelden van een vergelijking zien (bv. ‘zo groen als gras’, ‘snel als een haas’). Op basis van de voorbeelden komen lkr. tot de kenmerken van een vergelijking: een woordje als ‘<u>als</u>’ of ‘<u>zoals</u>’ of ‘<u>alsof</u>’, één iets wordt vergeleken met iets anders, beide zaken delen iets, bv. de eigenschap ‘rood’. • (Indien het lesontwerp ‘Het land van de grote woordfabriek’ al gegeven werd (Leeslabo > B-stroom > Fictie), kan ook hiernaar verwezen worden, want ook daar gaan lln. met vergelijkingen aan de slag.) • Lkr.: ‘Ook in deze tekst staan verschillende vergelijkingen. Werk per twee. De ene leerling leest voor, de andere luistert, leest mee en duidt een vergelijking aan als die aan bod komt. Halverwege wisselen jullie van rol. Nadien gaan we samen door de tekst.’ • Nadien vraagt de lkr. aan de lln. welke vergelijkingen ze gevonden hebben. Door te kijken naar de context (bv. vaak de voorgaande zin) kan de betekenis van de vergelijking besproken worden: - o ‘En plots gebeurde het. <u>Als</u> een donderslag bij heldere hemel.’ - o ‘Niemand had ooit zo veel water uit de lucht zien vallen. Het was <u>alsof</u> de hele oceaan besloten had te verhuizen naar hun dorp.’ - o ‘De druppels waren zo groot <u>als</u> vissen.’ - o ‘Het hele dorp was bezaaid met verse vis. Het was <u>alsof</u> Sinterklaas zich vergist had’. • Lln. duiden ontbrekende vergelijkingen aan. Ze noteren ook de betekenis. Tools: presentatie, tekst voor lkr., een afgedrukte tekst voor elke leerling en groene en rode kaartjes voor elke leerling.
Stap 6	Derde keer lezen ⁷

	Zoek de diepere betekenis van de tekst. Richt je op een van de volgende suggesties: Thema, personages, symboliek, taal en stijl, gevoelswaarde van woorden, structuur, context, doel van de auteur, onbeantwoorde vragen, kritische blik, Op welke van bovenstaande mogelijkheden leg jij de focus? De diepere betekenis door aandacht te besteden aan figuurlijk taalgebruik én door stil te staan bij een extra stukje tekst. Hoe ga je het bovenstaande bespreken? (geleide discussie, groepsactiviteit, creatieve opdracht, schriftelijke vragen, vergelijkende analyse, literaire bronnen vergelijken ...) ⁸ Werk je aanpak hieronder uit. <u>1) Figuurlijk taalgebruik</u> • Instructie lkr.: 'Hoe eindigt de tekst? Laat ons nog eens kijken naar de laatste zin. "Het was een feestmaal, dat op een dag gewoon uit de lucht kwam vallen." Wat betekent dat?' • Door in gesprek te gaan met de lln., komt de lkr. met de lln. tot de enerzijds letterlijke en anderzijds figuurlijke betekenis van wat er geschreven staat. - o Letterlijk: de vissen worden klaargemaakt en opgegeten. Het is letterlijk voedsel dat uit de lucht komt vallen en de mensen zijn zeer blij. Het was al lang droog en ze wilden regen om de maïs te laten groeien. Nu kregen ze niet alleen regen, maar ook nog extra eten! - o Figuurlijk: 'uit de lucht komen vallen': figuurlijk taalgebruik, betekenis (aldus Van Dale online): r(a) totaal onverwachts komen; (b) (België) zeer verbaasd zijn'. • Lkr. legt tot slot de link met een vergelijking van daarnet: 'als een donderslag bij heldere hemel: dit wordt 'gezegd van iets dat totaal onverwachts gebeurt' (bron: Van Dale). <u>2) Het verlossende antwoord</u> • 'Is het verhaal nu waar of niet waar? We gaan een laatste keer stemmen!' • Lkr. toont nadien de volgende slide: het verhaal is 'waar'! • Lkr. leest de verdere verduidelijking op de slide voor. Tools: presentatie, tekst voor lkr., een afgedrukte tekst voor elke leerling en groene en rode kaartjes voor elke leerling.
Stap 7	Post reading ⁹ Bedenk een speelse opdracht die een duidelijke link heeft met de tekst (schrijf een brief, zoek een liedje, schrijf een gedicht, speel een scène na ...)

⁸ Chapter 9.1

⁹ Chapter 10

	Welke opdracht kies je en hoe pak je die aan? ¹⁰ Productieve activiteit aan de hand van de tekst. Lkr. geeft de volgende instructie: • 'Je krijgt een stukje tekst met informatie die ook waar is. • Lees het stukje tekst goed. • Probeer aan jezelf te vertellen waar het over gaat. • Geef je tekstfragmentje terug af. • Ga samenzitten met leerlingen van dezelfde kleur. • In het midden ligt een stapeltje met vier afbeeldingen. • Een leerling draait de afbeeldingen één voor één om en je vertelt aan de rest over jouw afbeelding wat je nog weet.' Lkr. moet aan elke leerling één stukje tekst bezorgen, op een gekleurd blad papier. Per kleur zijn er 4 verschillende tekstjes. Op basis van de verschillende kleuren, komen de lln. nadien in groepjes van 4 terecht. Praktisch: als er te weinig tijd over zou zijn, kan dit stukje probleemloos overgeslagen worden. Tools: tekst deel 2 (sets op kleurenpapier gekopieerd, bestaande uit tekst + afbeelding én sets op kleurenpapier gekopieerd, enkel van de afbeeldingen), presentatie.
Stap 8	Evaluatie Ga je evalueren? Wat ga je evalueren?

¹⁰ Chapter 10.1

	Hoe ga je evalueren?
Bronnen	○ De Bruyne, K. & Daeren, Y. (2020). <i>Er was misschien eens. 20 verhalen die waargebeurd zijn. Of niet?</i> Pelckmans.
Materialen die bij dit lesontwerp horen	○ Tekst 'De dag het vissen regende' (deel 1 + deel 2). ○ Presentatie. ○ Tekst deel 1: kopie voor elke leerling. ○ Tekst deel 2: ○ Hele tekst (bestaande uit 4 kleinere tekstjes) gekopieerd op gekleurd papier. Kies voor verschillende kleuren en druk de teksten meerdere keren af. (Op basis van de verschillende kleuren, deel je de leerlingen telkens in groepjes van 4 in.) ○ Enkel de 4 afbeeldingen gekopieerd en verknipt, zonder tekst, op gekleurd papier. Ook hiervan meerdere sets.
	Lkr. projecteert opnieuw de succescriteria en polst in hoe lln. zichzelf nu inschalen. Bij ieder succescriterium vraagt h/zij aan de lln. om een rood (negatief) of groen (positief) kaartje op te steken. ● Je geeft een antwoord op de vraag: 'Wat zegt de tekst?' ● Je vertelt of de tekst 'waar' of 'niet waar' is. ● Je legt moeilijke woorden in eigen woorden uit. ● Je leert iets over taal: je kan voorbeelden geven van een vergelijking. ● Je leert iets over taal: je kan een voorbeeld geven van figuurlijk taalgebruik. ● Je vat in je eigen woorden een stukje tekst samen. Tools: presentatie, groene en rode kaartjes voor elke leerling.